

CONSIDERAȚII PRIVIND FOLOSIREA LIMBII ROMÂNE ÎN LOCURI, RELAȚII ȘI INSTITUȚII PUBLICE

Drd. Daniela Mirela Dîrman Dragotă

The paper refers to some theoretical aspects of the use of Romanian in public places, institutions and relationships. There is an explanation: coeval users do not respect the rules of phonetics, grammar, semantics, lexicology or syntax. That's why the former senator George Pruteanu considered necessary to elaborate the "language law". The linguists' reactions were quick to appear. Most of them demonstrated that the Romanian language is a "vivid" one. This is the reason why a language obviously alive does not need prescribed rules of evolution. We tried to analyze academic philologists' reaction to "Pruteanu's law".

Considerații introductive

Legea numărul 500 din 12 noiembrie 2004, așa numita „Lege Pruteanu” a intrat în vigoare la 17 decembrie 2004, fiind publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1067, din 17 noiembrie 2004¹.

---

1 Legea privind folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice capătă următoarea formă, rezultată în urma medierii între cele două Camere ale Parlamentului României: Art.1. – (1) Orice text scris sau vorbit în limba română, având caracter de interes public, în sensul prevăzut la art. 2, trebuie să fie corect din punctul de vedere al proprietății termenilor, precum și, după caz, sub aspect gramatical, ortoepic și, după caz, sub aspectul punctuației și ortografic, conform normelor academice în vigoare. (2) Orice text scris sau vorbit într-o limbă străină, indiferent de dimensiuni, având caracter de interes public, trebuie să fie însoțit de traducerea sau adaptarea în limba română. Art.2. – În sensul prezentei legi, prin text cu caracter de interes public se înțelege orice text care, în cadrul unor atribuții de serviciu, este afișat, expus, difuzat sau rostit în locuri publice sau prin mijloace de informare în masă, având ca scop aducerea la cunoștința publicului a unei denumiri, a unei informații sau a unui mesaj, cu conținut direct sau indirect publicitar. Art.3. – Emisiunile de televiziune transmise în limbi străine de posturile românești sau emisiunile posturilor străine transmise sub licența audiovizuală românească trebuie să fie subtitrate în limba română; în situații de urgență, se va recurge la traducerea simultană. Art.4. – Denumirea, instrucțiunile și alte explicații în limbi străine, relevante pentru consumatorul român, referitoare la produsele comerciale de proveniență străină, vor fi însoțite de traducerea în limba română, potrivit legislației în vigoare. Art.5. – Nu fac obiectul prezentei legi: a) denumirile mărcilor înregistrate; b) textele având caracter științific, literar-artistic, cultural și religios; c) publicațiile redactate integral sau parțial în limbi străine, inclusiv cele ale minorităților naționale; d) programele difuzate pe cale radioelectrică, terestră sau prin satelit, preluate și difuzate prin serviciile de comunicație audiovizuală prin cablu; e) emisiunile de radiodifuziune transmise în limbile minorităților naționale; f) emisiunile de televiziune transmise, în direct, în limbile minorităților naționale; g) emisiunile având caracter religios, etnografic și de divertisment ale posturilor locale și regionale de televiziune în limbile minorităților naționale; h) denumirile și instrucțiunile speciale, reglementate ca atare, prin actele normative în vigoare; i) enunțurile rezultate din situațiile reglementate de actele normative privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale de a-și păstra, dezvolta și exprima identitatea lor lingvistică. Art.6. – În cazul textelor de interes public scrise în limbi străine, aflate la vedere în locuri publice sau difuzate prin mijloace de informare în masă, traducerea completă în limba română trebuie să aibă caractere de aceeași dimensiuni cu cele ale textului în limba străină și să facă parte integrantă din ansamblul grafic respectiv. Art.7. – (1) Potrivit prevederilor prezentei legi, constituie contravenții și se sancționează următoarele fapte: a) nerespectarea dispozițiilor prevăzute la art. 1 alin. (1), cu amendă de la 1.000.000 lei la 10.000.000 lei; b) nerespectarea dispozițiilor prevăzute la art. 6, cu amenda de la 5.000.000 lei la 25.000.000 lei; c) nerespectarea dispozițiilor prevăzute la art. 1 alin. (2), art. 3 și art. 4, cu amendă de la 20.000.000 lei la 50.000.000 lei. (2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) se aplica atât persoanelor fizice, cât și

Cum era și firesc, foarte multe au fost vocile care au enunțat, mai mult sau mai puțin vehement, opinii, păreri sau analize pertinente. Chiar fostul președinte al României, Ion Iliescu, a promulgat Legea privind folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice, după ce inițiativa lansată, în urmă cu șapte ani, de George Pruteanu, a suferit modificări succesive, inclusiv la cererea șefului statului. Această lege, atât de disputată și controversată care a intrat în vigoare la 17 decembrie 2004, va trebui pusă în aplicare și de către persoanele fizice sau juridice care au pus în circulație texte de interes public, scrise sau înregistrate prin mijloace audiovizuale electronice. Legea prevede, de asemenea, că textele publice scrise sau vorbite în limba română trebuie să fie corecte, iar cele într-o limbă străină trebuie traduse în limba română. Acest lucru se aplică și la produsele comerciale. Printre cazurile care nu fac obiectul legii au fost menționate denumirile mărcilor înregistrate, textele științifice, culturale și religioase, textele sportive. Povestea care a alarmat întreaga societate și care a generat adevărate „isterii” în rândurile intelectualilor din mai toate domeniile, a început în anul 1997, când parlamentarul de atunci, George Pruteanu a depus, la Senat, o propunere legislativă de „protecție a limbii române”. Perseverența l-a însoțit în această încercare pe Pruteanu, pentru că, în 2001, acesta are o nouă inițiativă, menită a o întări pe dea dintâi, considerată de unii nereușită, un proiect de lege care prevedea „folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice”. Ideea principală era ca textele scrise sau rostite în limbi străine să fie traduse în română. Ulterior, proiectul a suferit mai multe transformări, s-a întors de la promulgare la Parlament, fiind astfel, adoptat cu schimbările cerute de președintele de atunci al statului, Ion Iliescu. George Pruteanu s-a opus, de câteva ori, modificărilor la această lege, spunând la un moment dat, că inițiativa sa a fost „castrată”. O altă variantă „din trecut” a Legii nr. 500 din 2004 prevedea, la articolul 4 că „în cazul textelor vorbite prevăzute la articolul 1 alineatul (2) [adică orice text într-o limbă străină, cu caracter de interes public, scris sau vorbit, indiferent de dimensiuni, trebuie să fie însoțit de traducerea în limba română] ritmul, volumul și intonația textelor în limba română trebuie să corespundă cu ritmul, volumul și intonația pentru varianta străină”².

---

celor juridice. (3) În toate cazurile prevăzute la alin. (1), înainte de aplicarea amenzii, agentul constator va da contravenienților un avertisment scris și va stabili un termen de intrare în legalitate. (4) Termenul prevăzut la alin. (3) nu poate depăși 10 zile. Art.8. – Contravențiile prevăzute la art. 7 se constată, iar avertismentul și amenzile se aplică de către: a) reprezentanți ai Ministerului Culturii și Cultelor și ai direcțiilor pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene și a municipiului București, împuterniciți, ca atare, de ministrul culturii și cultelor; b) reprezentanți ai Consiliului Național al Audiovizualului împuterniciți, ca atare, de președintele Consiliului Național al Audiovizualului. Art.9. – Sumele încasate potrivit prevederilor art. 8 se fac venit la Fondul Cultural Național și vor fi utilizate potrivit legii. Art.10. – (1) Dispozițiile prezentei legi intră în vigoare în termen de 30 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I. (2) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii, persoanele fizice sau juridice care au pus în circulație texte de interes public, scrise sau înregistrate prin mijloace audiovizuale electronice, sunt obligate să îndeplinească cerințele prezentei legi.

2 Apelând acum la o paranteză, aceleași vîi controversate (ca și în cazul *Legii Pruteanu*) au fost create, nu cu mult timp în urmă, tot pe marginea utilizării limbii. De această dată, plasându-ne în timp, în perioada Referendumului pentru Revizuirea Constituției României, respectiv în octombrie 2003, ne vom aminti că două articole din proiectul de revizuire a Constituției, cele privind utilizarea limbii materne în administrație și în justiție, au stârnit multe comentarii, ajungându-se până la a se afirma că „statutul limbii române ca limbă oficială este în pericol”. Dar modificările aduse Legii Fundamentale nu ating în nici un fel articolul 13, care stipulează: „În România, limba oficială este

„Terenul” exprimării actuale este favorabil apariției unei legi a folosirii limbii române

Pe de altă parte, este justificată inițiativa legislativă enunțată, atâta vreme cât limba română, așa cum este ea vorbită la televizor sau radio, este invadată de greșeli. Acest fapt este confirmat și specialiștii în lingvistică, iar cel mai bun argument îl reprezintă rubricile de televiziune, articolele din ziarele centrale sau locale, adevărate cronică TV, care nu încetează să constate nenumăratele greșeli pe care le fac prezentatorii, reporterii, crainicii, redactorii sau realizatorii de emisiuni și producții de radio și TV. Dar dacă specialiștii consideră că situația este una firească în evoluția limbii române, iar autorii rubricilor menționate tratează greșelile cu ironie, în foarte multe dintre cazurile și exemplele concrete oferite, Consiliul Național al Audiovizualului (CNA) a considerat cu totul altfel toate aceste abateri de la normele limbii române literare, realizând mai multe monitorizări. Cel mai important for românesc în domeniul reglementării audiovizuale a ajuns la concluzia că limba română este „pe marginea prăpastiei”. *“Pericolul este ca eroarea să devină normă, prin adoptarea ei de un număr mare de vorbitori aparținând publicului de televiziune, în bună parte needucată. Aceasta înseamnă că televiziunile cultivă ignoranța publicului “flatându-l” cu exprimări sau greșeli încetățenite în limbajul curent”*³. De fapt, într-un studiu apărut pe site-ul: www.cna.ro, CNA dă publicității faptul că abaterile (în limba folosită de prezentatorii de televiziune și radio - n.a.) sunt de ortoepie, dicție, ortografie (37%), greșeli care dovedesc nivelul redus al cunoștințelor lingvistice ale vorbitorilor. Putem exemplifica aici, dintre nominalizările CNA, formularea “să nu mai aibe efect” (corect: *aibă*), „de la șaptisprezece mii cinci sute la șaptisprezece mii de lei” (corect *șaptisprezece*), „Cluji” (repetat; pronunțare regională, cu *j* muiat). Greșelile de dicție sunt urmate ca număr de distorsiunile în sfera vocabularului (27%). Necunoașterea sensurilor unor cuvinte, exprimările pleonastice, barbarismele, clișeele verbale, repetițiile sunt însă

limba română”. La secțiunea „administrația publică locală”, Constituția revizuită are, la articolul 119, un alineat nou în care se precizează: „În unitățile administrativ teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă, se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică”. Așa cum precizează textul, condițiile de folosire a limbii materne vor fi stipulate printr-o lege organică. În această lege, se va spune ce înseamnă „pondere semnificativă” și în ce mod limba maternă va fi folosită în raport cu autoritățile locale. Actele vor fi redactate numai în limba română. Folosirea limbii materne în justiție a fost reglementată prin trei alineate noi, aduse articolului 127 din actuala Constituție. Primul alineat a rămas nemodificat: „Procedura judiciară se desfășoară în limba română”. Ce s-a adăugat? „Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice”. Pentru ca lucrurile să fie cât se poate de clare, Parlamentul a mai adăugat un alineat: „Modalitățile de exercitare a dreptului prevăzut la alineatul de mai sus, inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, se vor stabili astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați”. Pentru cetățenii străini și apatrizi, s-a acordat dreptul de a vorbi în instanță și de a lua la cunoștință de actele și lucrările dosarului prin interpret, în procesele penale acest drept fiind asigurat în mod gratuit. Cu aceste completări, articolele privind folosirea limbii materne în justiție au întrunit consensul tuturor partidelor care s-au pronunțat, în anul 2003, pentru adoptarea legii de revizuire a Constituției.

³ Într-un document al CNA, minuțios analizat și publicat în „Evenimentul Zilei” din 12 martie 2004, semnatarul articolului, Răzvan Chiruță susține: „Ca urmare a acestei situații *atât de grave* [n.a.: de încălcare a normelor limbii române la radio și televiziune], Consiliul Național al Audiovizualului are în vedere instituirea unor *polițiști ai limbii*, care să monitorizeze televiziunile în căutarea greșelilor și, eventual, să sancționeze drastic pe *infractori*”.

inacceptabile. Erorile de topică, sintaxă, frazeologie au ponderea de aproape un sfert din greșelile observate (22%). Cele mai puține greșeli sunt cele de morfologie (14%)”, se afirma în monitorizare. Urmare a acestui studiu, CNA a ajuns la concluzia ca “modelul vedetei agramate este unul din pericolele la care sunt expuși spectatorii. În ultimă instanță, lipsa acestei preocupări poate crea o falsă agendă a publicului, cu repercusiuni serioase asupra modului în care oamenii își reprezintă lumea în care trăiesc și implicit în care participă la viața cetății. Câți dintre cei care nu au învățat suficient în școală își confirmă modul eronat de folosire a cuvintelor limbii române vorbind așa cum au auzit la televizor?⁴. Cu toate acestea, într-un astfel de context, lingviștii nu se declară „gardieni care urmăresc greșeli și le împușcă”. De fapt, ce spun specialiștii? Atât școala superioară din Iași, cât și cea din București, nu se arată într-atât de alarmată sau îngrijorată încât să accepte apariția unei legi precum membrii CNA, care cu sau fără voia lor, într-un mod conștient sau inconștient, par a fi de partea „Legii Pruteanu”, prin atitudinea lor restrictivă și prin nenumăratele „semnale de alarmă” trase în ultimii ani. Așadar, lingviștii consideră că limba se află într-o etapă firească de evoluție, care deși este grea, nu reprezintă un pericol. Profesorul Stelian Dumistrăcel, [lingvist, cercetător și cadru didactic la Facultatea de Jurnalistică din Iași], consideră că a încerca să impui cu forța “reguli de funcționare” a limbii este cel puțin o nesăbuiță. Dumistrăcel consideră că, în prezent, limba română nu este într-o suferință mai mare decât în alte timpuri. În nici o fază a sa nu s-a putut spune despre limbă că nu are probleme: „*Un lingvist occidental a comparat folosirea limbii cu un fenomen ce se petrece iarna, pe râuri. Pe deasupra există o gheață care vrea să țină lucrurile pe loc, iar pe dedesubt curentul își urmează schimbarea. Evoluția de la latina vorbită până la limba română de astăzi s-a produs datorită tendințelor de vorbire, nu legilor de restricție sau de îngăduință. Din când în când, gheața de deasupra se sparge, și tendințele își spun cuvântul și se produc modificări. Noi nu mai vorbim acum așa cum se scria în secolul al XVII-lea. Limba s-a schimbat datorită tendinței firești de simplificare, la care se adaugă principiul economiei și, la nivel oral, al înțelegerii în context. Regulile gramaticale nu au fost inventate de cineva, ele au fost scoase din limba vorbită*”. [EvZ, 12.03.2004]⁵. Ceea ce este de neînțeles, este totuși faptul că, aparent, s-a produs dintr-o dată, o invazie atât de mare de vulgarități, de obscenități în limba vorbită, mai ales în emisiunile de televiziune sau radio, și în special în cazul nenumăratelor greșeli gramaticale. Lingviștii spun despre aceste lucruri că „Toate cuvintele noi și chiar și greșelile sau expresiile intrate în ultima perioadă în limba română, s-au făcut în contextul în care am asistat la trecerea de la o limbă foarte rigidă, supravegheată și care nu mai comunică, ci decretează la o limbă care să comunice. Și nu există încă un echilibru. A apărut apoi, în contextul globalizării, și o confruntare foarte serioasă cu anglicismele, numite de specialiști “barbarisme”, adică acele cuvinte pe care le putem ocoli pentru că le avem deja în română. Limba română a avut influențe culturale încă din secolul al XVI-lea. Încă de atunci se poate vorbi de două zone de influență: una în Transilvania, din germană și latina prin germană, și greaca în Principate. Prin neogreacă au pătruns și cuvintele franțuzești. Româna a făcut față acestor “asalturi”, a împrumutat, ce-i drept, mai mult decât alte limbi, dar cred că tocmai

⁴ Idei și Extrase din “Considerații sociologice pe marginea rezultatelor monitorizării CNA, privind folosirea limbii române în audiovizual”, www.cna.ro

⁵ Stelian Dumistrăcel, unul dintre lingviștii care a urmărit cel mai atent modul în care este folosită limba română la televizor și radio, prin prisma faptului că este cercetător și cadru didactic la Facultatea de Jurnalistică din Iași, apare cu opinii de specialitate într-un interviu publicat în „Evenimentul Zilei” din 12 martie 2004, semnat de Răzvan Chiruță

lucrul acesta este o probă de vitalitate, căci nu s-a intoxicat, a rămas o limbă romanică. De fapt, o limbă este un organism viu, care trăiește și care elimină treptat ce nu are nevoie. De exemplu, în secolul al XIX-lea, rămânem uimiți câte cuvinte grecești și turcești erau folosite, pe care acum noi le-am uitat. Nu trebuie să își închipuie cineva că lingviștii sunt gardieni care urmăresc greșeli și le împușcă”⁶. Demonstrația făcută de lingvistul ieșean este menită a arăta că evoluția limbii române nu este „un pericol” pentru nimeni și că în ciuda faptului că limba prezentatorilor de televiziune este din ce în ce mai plină de greșeli, nu este nevoie de o „lege a limbii”: „Dar pentru aceasta nu era nevoie de adoptarea unei legi a limbii, ci este mai degrabă un lucru ce ține de angajator, de prestigiul televiziunii. Dacă angajatorul vede că cineva nu este performant, renunță la el. Eu urmăresc emisiunile TV, pentru discuțiile cu studenții, și văd că se persistă în anumite greșeli. Mai grav este că acestea vin de la texte produse, redactate cu greșeli, și nu apar în timpul unei discuții libere. Cele mai supărătoare, după mine, nu sunt greșelile spontane, ci formele hipercorecte, când cineva forțează nota, dar aici e vorba de lipsa de performanță a vorbitorului. De exemplu, cineva, la un radio important, a spus că România se află între ciocan și nicovală, adică între laudele de la Washington și criticile europene, folosind o expresie fără să o înțeleagă”⁷. Societatea academică nu poate privi cu îngăduință aceste greșeli, dar soluția stă în pregătirea celor care lucrează în presă, în televiziune, și nu în anumite legiferări. În fapt, ca în oricare alt domeniu, timpul asigură selecția naturală. „Televizorul nu reprezintă nici el un pericol, pentru că nimeni nu învață de la televizor, în cele mai multe cazuri, o vedetă este imitatată la nivel afectiv, pentru prețiozitate, dar pentru greșeli propriu-zise nu. Sunt impresionați mai mult acei oameni cu un nivel intelectual redus, dar care oricum nu pot fi ajutați. Ceilalți receptează critic. Fiecare are libertatea de a-și alege mijloacele de exprimare. Telespectatorul nu este un imitator simplu, cu posibilități limitate”. [EvZ, 12.03.2004]⁸.

⁶ Vezi EvZ din 12 martie 2004, idem.

⁷ Vezi EvZ din 12 martie 2004, idem.

⁸ Specialiștii și reprezentanții cititorilor au opinii referitoare la apariția legislației privind folosirea limbii române. Părerile pro și contra sunt publicate în „Evenimentul Zilei” din 12 martie 2004: „Soluția stă în școală... Limba română este într-o continuă degradare în rândul elevilor”, consideră profesorul Mihail Robu, de la Liceul “Dimitrie Cantemir” din Iași, care constată că există o abundență de clișee și o tendință de simplificare a vorbirii. “Intenționez să redactez o lucrare în acest domeniu și pot spune că, la nivelul exprimării, limba română suferă unele degradări. De exemplu, toată lumea folosește acum “într-un final”, în loc de “în cele din urmă”, sau “am realizat” pentru “am înțeles, mi-am dat seama”. La fel, toată lumea spune *am senzația*”, afirmă Mihail Robu. Deși nu respinge ideea că și modul cum se vorbește la televizor sau radio are o influență negativă asupra tinerilor, profesorul consideră că sursa principală pentru aceste deteriorări este lipsa lecturii din partea elevilor. Iar soluția pentru a ameliora aceste tendințe stă în școală. “Copiii trebuie obișnuiți cu sursele de informare. Nu obligați să învețe pe de rost, ci să știe unde să caute, unde sunt dicționarele. Profesorul trebuie să îi învețe să folosească corect limba română”, precizează profesorul, care exclude impunerea unor legiferări. “Poliția limbii ar putea avea un efect invers, adică o îndepărtare a tânărului de limbă, de la a învăța. Eu le spun elevilor mei adeseori că un om de afaceri, dacă face o greșeală de vorbire, nu este condamnat, important e că e un bun om de afaceri. Dar dacă ar ști să și vorbească, ar fi un om de afaceri ideal”, ne-a spus Mihail Robu. „Accentul trebuie pus pe educație, nu pe restricții”: Psihologii recunosc că, mai ales copiii, sunt influențați și mai disponibili spre a imita anumite comportamente văzute la televizor. “Invazia de barbarisme, precum și cea de cuvinte vulgare în discursul public și în limba română ține de o etapă de derută a societății românești, care a trecut de la o formă de organizare rigidă, în care se vorbea aproape programat, la una liberă, dar de unde a dispărut și cenzura”, ne-a declarat psihologul Mihaela Ghircoias, de la Spitalul pentru copii

Reacții „pro” și „contra”

Dacă școala superioară de lingvistică din Iași consideră că nu este nevoie de „o legiferare a limbii române”, poziția Facultății de Litere a Universității din București, față de inițiativa legislativă „Lege pentru folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice” este asemănătoare. În fapt, proiectul a fost obiectul unor analize critice, formulate atât de specialiști, cât și de persoane interesate de problemele puse de acest proiect. Astfel, în numele Facultății de Litere, prof. univ. dr. Dan-Horia Mazilu⁹, membru corespondent al Academiei Române, transmite prin mass media pentru cunoașterea opiniei publice un comunicat în care susține un punct comun de vedere: „În calitatea sa de instituție de primă importanță pentru învățământul filologic românesc, Facultatea de Litere din București se simte obligată să se implice în dezbateri. Intervenția sa este, în același timp, o invitație: conform senatorului Pruteanu, există specialiști care susțin această inițiativă legislativă. Îi chemăm să dea expresie publică argumentelor științifice, în virtutea cărora sunt de partea proiectului. Această lege nu este un motiv de mândrie pentru cultura juridică și lingvistică românească. Motivul invocat pentru elaborarea ei – faptul că sunt mulți vorbitori care se plâng că nu pricep limba vorbită în jurul lor – nu e convingător, iar soluția avansată nu e adecvată. Senatorul George Pruteanu putea propune o lege de asistență și consultanță lingvistică pentru cei aflați în dificultate. N-a făcut-o. A propus, în schimb, un proiect construit în disprețul sau ignorarea principiilor care privesc deopotrivă norma literară, dinamica lexicală, uzul și tendințele generale de evoluție a limbii. Esența acestui proiect se concentrează în patru articole. Unul stipulează obligația utilizării corecte a limbii române, în circumstanțe publice; două prevăd obligația traducerii textelor din alte limbi în română și descriu excepțiile la această prevedere; iar ultimul definește noțiunea de contravenție și stabilește sancțiunile”. Dan Horia Mazilu dezbate, rând pe rând, fiecare dintre articolele prevăzute în lege, pornind de la „Obligația de a utiliza corect limba română în circumstanțe publice”, continuând cu „Extinderea abuzivă a noțiunii de contravenție la nivelul utilizării limbii”, enunțând apoi faptul că se confundă cele două noțiuni: cea de „normă” și aceea de „uz lingvistic”: „Neînțelegerea raportului dintre normă și uz lingvistic”, și că prin adoptarea acestei legi, are lor „Ignorarea condițiilor concrete de utilizare a limbii române”. Reprezentantul Facultății de Litere din București critică „Legea Pruteanu” și pentru „Ignorarea raportului dintre cuvintele aflate în uz și cuvintele consemnate în dicționare”, dar își manifestă dezaprobarea și pentru „Interzicerea unor tendințe normale de internaționalizare lingvistică”. Ultimele două formule de contestare a legii sunt „Nesocotirea limitelor traducerii” și „Ignorarea scopurilor de comunicare”. Analizând în

---

„Sf. Maria” din Iași. Cei mai afectați sunt copiii, deoarece, în opinia psihologului, s-a produs simultan și o ruptură bruscă între părinți și tineri. „Sistemul educațional cu care au fost obișnuiți părinții nu mai este valabil, așa încât chiar ei sunt derutați. Fie cenzurează prea mult, fie prea puțin. Câți părinți știu să intre pe Internet pentru a-și urmări propriul copil?”, a precizat Mihalea Ghircoiaș. Dar psihologul consideră că soluția nu stă în a impune legi restrictive, care nu ar face decât să ascundă adevăratele probleme, ci în acordarea unei mari atenții pentru educația tinerilor, în școală și societate.

⁹ Dan Horia Mazilu, membru corespondent al Academiei Române, în numele Facultății de Litere a Universității din București, transmite opiniei publice, într-un comunicat remis presei în anul 2004: „O pseudosoluție pentru o pseudoproblemă”, concluzionând astfel: „A îngrădi libertatea unei persoane de a alege cuvintele pe care le consideră necesare reprezintă o primitivă agresiune asupra dreptului de manifestare a propriei personalități. Lipsita de bază științifică, neglijent redactată și având accente de un autoritarism demn de lumea lui George Orwell, legea senatorului George Pruteanu este o pseudosoluție pentru o pseudoproblemă. Normele metodologice de aplicare a acestei legi nu au cum să fie altfel decât arbitrar, iar aplicarea propriu-zisă nu poate fi decât discreționară”.

profunzime conținutul obligației formulate la Art. 1, alin. (1), corelat cu Art. 7, alin. (1) putem observa că se spune: „Pe teritoriul României, orice text în limba română, cu caracter de interes public, indiferent de dimensiuni, trebuie să fie corect gramatical, ortografic, ortoepic și semantic – claritatea și proprietatea termenilor –, conform normelor academice în vigoare“. Iar articolul 7, alineatul (1) adaugă: „Încălcarea prevederilor prezentei legi constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 10.000.000 lei și 50.000.000 lei“. Prevederile conținute în aceste două articole nu pot fi acceptate, deoarece: a) extind în mod abuziv ideea de contravenție; b) ignoră raportul dintre normă și uz lingvistic; c) nesocotesc condițiile concrete de utilizare a limbii române de azi. Prin proiectul senatorului George Pruteanu, persoana care face o greșală (sau greșeli) de limbă într-o intervenție publică săvârșește o contravenție. Această lărgire a noțiunii de contravenție este abuzivă, pentru că o parte constitutivă a contravenției este intenția de a încălca o reglementare. Greșelile de limbă (în sensul relevant al acestei discuții) sunt însă neintenționate, iar vorbitorii – chiar și cei cu educație precară – știu că a face greșeli este descalificant social. În consecință, ei se străduiesc să nu greșească. De aceea, combaterea greșelilor de limbă se face peste tot în lume prin tentative de ridicare a nivelului cultural al individului, și nu prin măsuri polițienești. Obligația de a utiliza corect limba română în împrejurări publice este justificată în proiectul legislativ al senatorului George Pruteanu prin existența normelor literare. Cum s-a mai observat și în alte analize critice ale proiectului, autorul nu știe însă că pe lângă aspectele ei „clare“, norma literară prezintă, în multe din momentele de existență a unei limbi, și aspecte controversate. Aceasta înseamnă că nu toată comunitatea de specialiști admite același număr de norme cu aceleași conținuturi, pentru o perioadă dată. Autorul inițiativei nu cunoaște apoi nici faptul că uzul poate determina o modificare a normei, chiar împotriva recomandărilor specialiștilor, Dan Horia Mazilu recomandându-i inițiatorului legii un anumit gen de lectură: „I-ar fi fost utilă senatorului Pruteanu lectura cărții lui Iorgu Iordan, *Limba romana actuala. O gramatică a „greșelilor“*, din care ar fi văzut cum o parte din faptele considerate greșeli în româna literară a anilor '30, au devenit elemente de normă în româna de azi. Astfel de fenomene complexe (care nu sunt deloc excepții, ci stările normale ale unei limbi ce se vorbește) nu vor putea fi niciodată codificate în normele metodologice ale vreunui proiect legislativ“.

Prin această lege, se ignoră condițiile concrete de utilizare a limbii române. Limba română de azi e vorbită de un număr important de persoane care au o altă limbă maternă. În lumina prevederilor mai sus-citate, acești vorbitori vor fi expuși într-o măsură mult mai mare sancțiunilor, ceea ce reprezintă o inechitate flagrantă și extrem de periculoasă. Obligația de a traduce textele de interes public din alte limbi în limba română se găsește exprimată în alineatul (2) al articolului 1: „Pe teritoriul României, orice text într-o limbă străină, cu caracter de interes public, scris sau vorbit, indiferent de dimensiuni, trebuie să fie însoțit de traducerea în limba română“. Pe de altă parte, articolul 2, alineatul (3), literele a) - g) precizează condițiile în care prevederile articolului 1, alineatul (2) pot să nu fie respectate. Corelația cu articolul 7 conduce și ea la consecința că nerespectarea articolului 1, alineatul (2) înseamnă contravenție. Noțiunea de contravenție este astfel a doua oară folosită abuziv în acest proiect. Contravențiile sunt acte antisociale, acte care afectează sau suspendă drepturile sau libertățile celorlalți membri ai societății. Nici un tratat de lingvistică, de sociolingvistică, sau de drept nu definește drept act antisocial folosirea fără traducere (în circumstanțe publice) a unei limbi străine pe teritoriul unei limbi naționale. George Pruteanu nu poate invoca reglementările similare din Franța sau Canada, deoarece experiențele din acele țări sunt deja ratate și discreditate atât public, cât și științific. În plus, aplicarea întocmai a articolului 1 alineatul (2) ar presupune: a) ignorarea raportului dintre

cuvintele aflate în circulație la un moment dat și cuvintele consemnate în dicționarul sau în dicționarele limbii; b) interzicerea unor tendințe normale de internaționalizare lingvistică, observabile în multe alte limbi; c) nesocotirea limitelor traducerii (limite inerente unor anumite situații); d) ignorarea scopurilor de comunicare urmărite de vorbitori prin utilizarea unor cuvinte străine. În orice limbă, cuvintele aflate la un moment dat în circulație sunt mai numeroase decât cele consemnate în dicționare, iar o bună parte din cuvintele pe care dicționarele nu le înregistrează sunt cuvinte împrumutate. Despre multe din aceste cuvinte, nimeni nu poate spune cu certitudine dacă s-au integrat sau nu vocabularului limbii. Când lexicologii iau decizii de consemnare în dicționar a unor cuvinte recente, deciziile survin după îndelungi și atente studii asupra frecvenței de utilizare. Această situație nu convine legii de care ne ocupăm aici, deoarece aplicarea ei va reclama hotărâri rapide privind apartenența unui cuvânt la vocabular. Hotărârile rapide se pot lua însă numai cu prețul arbitrarului. „Legea Pruteanu” interzice tendințele normale de internaționalizare lingvistică. Pentru companiile care folosesc sloganuri publicitare internaționalizate (*TheFuture's Bright, Nokia, Connecting People, „Keep Walking, The Next Generation Network* ș.a.m.d.) formulele în cauză au devenit emblematice, chiar dacă ele nu sunt părți ale mărcii înregistrate. Formulele sunt întrebuințate în versiunea engleză în multe dintre țările neanglofone. Nu există nici un motiv rezonabil să se ceară traducerea lor în română. Nesocotirea limitelor traducerii înseamnă aplicarea acestei legi. În română, circulă cuvinte și sintagme (mai ales englezești), pentru care nu dispunem de echivalente autohtone exacte. În acest caz, pentru înțelegerea cuvintelor respective, nu de traduceri e nevoie, ci de explicații – uneori complexe. Așa se întâmplă cu termeni sau expresii, precum *leasing, cash-and-carry, bond, stand-by, marketing, broker* s.a. Cerând să existe traducerea unor asemenea termeni, proiectul de lege nesocotește atât limitele de traducere în anumite situații, cât și o tendință naturală a comunicării în genere: maxima eficiență în comunicare, realizată cu maximă economie de mijloace de exprimare. Proiectul neglijează și faptul elementar că felul de exprimare pe care îl adoptăm reflectă anumite intenții sau scopuri de comunicare. Expresivitatea este unul dintre acestea. Dacă, de pildă, autorul unui text publicitar este obligat să traducă un cuvânt străin folosit în mesajul său, în scopuri expresiv-persuasive, el își distruge tocmai mijlocul prin care a urmărit să producă efectul în cauză. Completând parcă „teoria inaplicabilității” a academicianului Dan Horia Mazilu în privința noii legi, alți lingviști și scriitori se pronunță: „Legea lui Pruteanu, o aberație”. Dincolo de faptul că a înfierbântat mediile intelectuale din România, deodată scriitorii, lingviștii, istoricii s-au trezit că trebuie să punem în practică „o lege dezastruoasă pentru limba română”. Reprezentând aceeași școală superioară filologică, Emil Ionescu, conferențiar la Catedra de Limba Română a Facultății de Litere, Universitatea din București opinează: „După câte mi-am dat seama, această lege e făcută de cineva care nu înțelege limba. Domnul George Pruteanu ar vrea să reglementeze obligația de a vorbi în mod corect. Or, gradul de cultură a unei persoane nu poate fi stabilit prin lege. Cultura se face prin instrucție, nu prin legiferări. Așadar obiectul acestei reglementări este neadekvat. Juridic vorbind, iarăși lucrurile nu sunt în regulă. Această lege are sancțiuni, va lovi în oameni. Este o lege care nu apără în nici un fel limba română, dar îi afectează pe vorbitorii ei. Am văzut că se plâng, și pe bună dreptate, și comentatori sportivi, și elevi, și comercianți. Legea va lovi în vorbitori, fără să apere limba română. Nu poți explica toate cuvintele care nu sunt în dicționar. Întotdeauna limba o ia înaintea dicționarului. Din această cauză aplicarea legii va fi extrem de arbitrară. Legea este o aberație. Nu va produce decât arbitrar și abuz”. Mircea Cărtărescu, scriitor român de notorietate, are următoarea opinie¹⁰: „O restaurație în

---

¹⁰ Opinie publicată în „Evenimentul Zilei”, de vineri, 11 octombrie 2002, intitulat „Reacții la legea

plină desfășurare. *Legea Pruteanu* pare, la o primă vedere, inițiativa unui om lipsit de inteligență și de simțul realității, vreun modest dascăl, sincer îngrijorat că limba poporului e coruptă de ciocoi și de venetici. *Legea Pruteanu* este îndreptată împotriva modernității, a cursului firesc al vremii, a intelectualității, a oamenilor tineri care călătoresc și studiază în străinătate. Este resentimentară față de globalizare (care nu e doar un fenomen economic, ci unul general-omenesc), față de circulația informației și, până la urmă, față de însuși fenomenul viu și incontrolabil al limbii. Pruteanu nu este un om lipsit de cultură și de inteligență. Nimeni nu știe mai bine ca el cât de stupidă e încercarea asta de poliție lingvistică. Este doar un cinic care luptă deliberat pentru nimic altceva decât propriul bine. Ascensiunea lui e uimitoare, ținând seama de locul de unde a pornit, dar, în definitiv, el nu e decât echivalentul în cultura română al miliardarilor de carton. Un om fără ideologie, pozând de circumstanță în reacționare și participând la o restaurație în plină desfășurare.

Considerații privind dezaprobarea sau aprobarea Legii Pruteanu

În fața avalanșei de contestări generate, de pasul mic făcut în ultimii ani spre protejarea limbii române strămoșești, făcut de faimosul proiect legislativ al senatorului Pruteanu, unii au simțit nevoia de a interveni în sprijinul acestei legi, numită de ei „lege necesară națiunii noastre și inițiatorului său”, aprobat și apreciat de Mihai Vicol ca fiind un „veritabil patriot și om de adâncă conștiință națională”, și considerând textul ca fiind al „unei legi extrem de eficiente”. Acesta consideră că, deși „*Legea Pruteanu*” e ridiculizată, pe bună dreptate, prin invocarea de temeuri științifice, „Limba română trebuie protejată împotriva invaziei de termeni englezești. Nu trebuie să ne americanizăm într-un hal fără de hal. Acest lucru ar putea avea urmări nefaste. Sunt atâția copii, atâția tineri care nu știu să scrie și să vorbească corect. Această lege este binevenită și apără limba română, dar nu cred să fie respectată. Sunt mulți care duc o propagandă de distrugere a limbii române”¹¹. Nu aceeași părere este împărtășită de criticul literar ieșean, Ioan Holban. Acesta consideră că „în cazul firmelor, se va crea un adevărat haos și în materie de organigrame, pentru că foarte multe persoane sunt angajate pe post de asistent public-relation, merchandiser, director de marketing etc. un fapt care face, încă o dată, această lege inaplicabilă. Sunt foarte curios cum se va numi, de pildă, sex-shopping-ul, poate magazin de plăceri”¹². De fapt, în forma adoptată de deputați, legea stabilea ca orice text scris sau vorbit în limba română, având caracter de interes public, trebuie să fie corect din punctul de vedere al proprietății termenilor, sub aspect gramatical, ortografic, ortoepic și de punctuație, conform normelor academice, fiind eliminată condiția referitoare la corectitudinea semantică. De asemenea, orice text scris sau vorbit într-o limbă străină, indiferent de dimensiuni, având caracter de interes public, trebuie să fie însoțit de traducerea în limba română, în caz contrar sancțiunea fiind între 20 și 50 de milioane de lei. Aparent inofensive, aceste prevederi vor crea, spun unii specialiști, un adevărat haos în numeroase domenii, de la informatică la sport. Numai în fotbal, de exemplu, sunt utilizate zeci de expresii ale căror definiții nu se găsesc în Dicționarul Explicativ al Limbii Române (DEX), printre care *goalkeeper* (portar), *libero* (ultimul fundaș). Ca să nu mai vorbim despre discipline precum *karate*, *judo*, *taekwondo* sau *yachting*. Nici firmelor cu capital mixt sau autohton, ori formațiilor de

---

folosirii limbii”, semnat de Alin Mihai și Cristian Șuțu

¹¹ Apărut în „Evenimentul de Iași, Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vaslui”, în articolul intitulat „Criticii și scriitorii moldoveni cred că *Legea Pruteanu* este inutilă și inaplicabilă”, publicat în numărul din 16 octombrie 2002, semnat de Oltița Cântec, Rosana Heinisch (cu sprijinul suredacțiilor ASIS).

¹² Apărut în „Evenimentul de Iași, Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vaslui”, idem, publicație citată

muzică modernă nu le va fi mai ușor. Acestea vor trebui să-și traducă, adică să-și schimbe denumirea, cu excepția cazurilor de mărci înregistrate. Este de asemenea interesant de observat cum se vor adapta, în timp, ambalajele, reclamele, programele de radio și televiziune, seriile TV, filmele, care intră și ele sub incidența acestei legi. În multe dintre căutările motivației unei astfel de inițiative legislative, George Pruteanu este bănuțit de foarte mulți oameni de cultură din România că și-ar fi dorit să urmeze, așa cum am mai spus în această lucrare, modelul francez. Însă, nostalgicii perioadei coloniale, francezii s-au grăbit să introducă, încă din 1911, o Lege împotriva adoptării termenilor străini în limbă, pentru ca, în anul 1970, în fața ascendentului evident al limbii engleze, să înființeze o Comisie a Tehnologiilor, însărcinată să controleze aceste împrumuturi. Acest tip de cenzură a continuat, cinci ani mai târziu, cu Legea de Stat privind Menținerea Purității Limbii Franceze, care amenda orice împrumut din limba engleză. În 1864, în același spațiu, lua ființă Comisariatul General al Limbii Franceze, ce sancționa presa și instituțiile publice care utilizau neologisme. Chiar cu atâtea legi, francezii tot nu au reușit să înlocuiască neologisme precum *week-end*, *compact-disc*, *camping*, *rock*, *striptease* etc. Și probabil că nici George Pruteanu, chiar copiind necritic modelul francez, nu va reuși să o facă, pentru limba română¹³.

Proiectul Legii Pruteanu a generat și reacții politice. Astfel, PNL i-a cerut fostului președinte al României, Ion Iliescu, când s-a pus problema promulgării ei, să nu o facă. Pentru că Legea Pruteanu este „cea mai stupidă inițiativă legislativă de până acum”. PNL îi cerea președintelui să facă „acest gest benefic”, deputatul liberal Puiu Hașotti anunțând că „va depune proiecte legislative de anulare a legii Pruteanu până când aceasta va fi abrogată: „Legea de protecție a limbii române nu este numai stupidă, ci și perfidă pentru că aceasta conține și puțin adevăr”, a precizat Hașotti¹⁴, arătând că precedentul francez demonstrează inaplicabilitatea unei legi de conservare a limbii materne. El a spus că parlamentarii PSD au votat pur și simplu în favoarea legii, dar nu știau ce conține aceasta. „*Polițistul limbii române* nu se lasă. George Pruteanu este un neînțeles. El s-a plâns ziariștilor că nimeni nu pricepe rostul proiectului său de lege privind protecția limbii române”, opina Hașotti. Autorul textului de lege spunea că, de fapt, nu urmărește înlăturarea cuvintelor străine, ci alăturarea lor unor traduceri și, acolo unde nu este posibil, a unor explicații. Argumentele sale constau în aceea că 80 la sută dintre români nu cunosc limba engleză și că mulți pensionari vin să i se plângă de faptul că prospectele medicamentelor nu sunt scrise și în limba română. „Nu e o lege izolaționistă”, a spus Pruteanu¹⁵ mărturisind că „pun și eu umărul la intrarea României în Europa și a Europei în România” și că „nu bate în retragere”. Pruteanu n-a reușit însă să ofere explicații concrete pentru situațiile dificile în care anumite firme vor fi nevoite să modifice denumirile unor produse pentru care s-au alocat foarte mulți bani. „Sunt cheltuieli chiar falimentare câteva cuvinte care trebuie traduse?”¹⁶ Când privește sancționarea celor ce nu vor respecta prevederile viitoarei legi, Pruteanu a arătat și că ziariștii ar putea fi amendați pentru folosirea unor cuvinte utilizate de guvernanți, precum *stand-by*, *briefing*, *mass-media*. Senatorul a anunțat¹⁷ că, în finalul textului său de lege va fi adăugată o listă a cuvintelor care trebuie traduse. George Pruteanu

---

¹³ Apărut în „Evenimentul de Iași, Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vaslui”, idem, publicație citată

¹⁴ Opinie publicată în „Evenimentul Zilei”, de vineri, 11 octombrie 2002, intitulat „Reacții la legea folosirii limbii”, semnat de Alin Mihai și Cristian Șuțu

¹⁵ Opinie publicată în „Evenimentul Zilei”, de vineri, 11 octombrie 2002, intitulat „Reacții la legea folosirii limbii”, semnat de Alin Mihai și Cristian Șuțu, idem

¹⁶ Vezi EvZ., idem, publicație citată

¹⁷ Vezi Evz., idem, publicație citată

a dat și o posibilă traducere a cuvântului *hot dog*: „un fel de cârnat într-un fel de chiflă”. Pornind de la exemplul asemănător, cunoscuta lingvistă Mioara Avram, de la Institutul de Lingvistică „Jorgu Iordan” din cadrul Academiei Române, în octombrie 2002, susținea că această lege nu este necesară: „Sunt convinsă că această lege nu va putea fi aplicată și va da naștere doar la abuzuri, pentru că vor putea fi sancționate doar anumite firme indezirabile. E ridicolă pretenția lui George Pruteanu de a se traduce, de exemplu, numele de *hamburger*. Dacă-i spui *chiftea de vacă* iese cu totul altceva”¹⁸. Deși la momentul adoptării, presa vremii a arătat că această lege a trecut de deputați și cu voturi „împotriva” sau cu „abțineri” (222 de deputați au votat „pentru”, 36 „împotriva” și 27 „abțineri”), au existat foarte multe nemulțumiri și în rândurile Puterii de atunci (n.a.: 2002). Senatorul Ion Solcanu, liderul de atunci al grupului parlamentar PSD, era convins că „Această lege va sucomba în cele din urmă pe motiv că multe dintre prevederile sale sunt incluse în alte legi”¹⁹. Andra Șerbănescu (cercetător avizat în domeniul comunicării și cadru didactic al Facultății de Litere, Universitatea din București) consideră, la rândul-i, că Legea Pruteanu este „un text care cade sub incidența legii pe care o instituie”. Și în acest sens, publică²⁰ o întreagă demonstrație a acestei afirmații în urma căreia autoarea constată că Legea Pruteanu „nu are obiect”, în condițiile în care „orice text de lege își definește riguros termenii cu care operează (nu și acesta!), de altfel, termeni precum *text*, corectitudine gramaticală nu acceptă o definiție de tip legislativ, juridic. Unele articole din lege intră în contradicție: Art. 1., alin. (2) și Art. 2, alin. (1) sunt contrazise de Art. 2, alin. (3), lit. g), deoarece traducerea textelor în limba română, fie ele din emisiunile de televiziune sau din prospecte, este reglementată prin unele dintre ordonanțele și hotărârile de Guvern prezentate la punctul g) ca nefăcând obiectul acestei legi. Dacă rezolvăm contradicția, rezultă că nu avem nevoie de Art. 1, alin. (2) și de Art. 2, alin. (1), deoarece ele nu fac decât să rezume la un nivel foarte general legiferări precise, deja existente. Alte articole sunt redundante: nu era nevoie de Art. 3, alin. (2) deoarece textele la care se face referire sunt incluse în formula *orice text în limba română*” de la Art. 1., alin. (1). Eventual, termenul *text* trebuia definit prin enumerare”. Și demonstrația continuă, analizând și desființând practic utilitatea acestei legi: „Textul Legii pentru folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice se abate de la normele academice în vigoare. Prin aceasta el încalcă Art. 1, alin. (1) din Legea pentru folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice. De ce nu este nevoie de o astfel de lege? Cetățenii români trebuie să vorbească și să scrie românește corect. Absolut de acord. Dar această problema nu se rezolvă prin lege. Încercând să facă acest lucru, Legea P. se transformă într-o teorie neștiințifică asupra textului și a normei academice. De asemenea, așa după cum nu se pot legifera deșteptăciunea sau prostia oamenilor, frumusețea sau urâtenia, talentul pentru muzica, pictura sau oratoria, geniul matematic sau inspirația pentru poezie, tot astfel nu se poate legifera abilitatea indivizilor de a comunica în limba română. Unii dintre noi vorbesc/scriu mai bine, alții mai prost, mai corect sau mai incorect, mai convingător sau mai puțin convingător. O lege dată de un Parlament, oricare ar fi el, nu poate modifica legile interne după care funcționează limba. *Orice text de interes public trebuie să fie însoțit, pe teritoriul României, de traducerea în limba română*. Absolut de acord; traducerea asigură accesul democratic al cetățenilor la informațiile care îi privesc. Dar pentru aceasta nu este nevoie de o lege nouă, deoarece există deja legiferările citate în lege la Art. 2, alin. (3), lit. g) (...).”

¹⁸ Vezi, „Evenimentul de Iași, Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vaslui”, idem, publicație citată

¹⁹ A se vedea „Evenimentul de Iași, Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vaslui”, idem, publicație citată

²⁰ A se vedea site-ul Facultății de Litere din cadrul Universității din București: www.unibuc.ro

Semnificativ pentru evidențierea inutilității apariției acestei legi este punctul de vedere al scriitorului Andrei Pleșu, care împărtășește cinci considerații legate de Legea Pruteanu²¹: „1. Mi-e mult mai frică de dezacorduri și agramatisme, care nu pot fi pedepsite și se multiplică pe zi ce trece decât de câteva englezisme la modă; 2. Un shopping center cu marfă bună va fi întotdeauna mai frecventat decât un centru cu marfă proastă; 3. Dacă fiecare generație de români ar fi avut un Pruteanu, limba română ar fi fost o limbă fparte săracă și n-ar fi avut cuvântul *sarmale*; 4. Supărător e patriotismul de mâna a treia în care domnul Pruteanu și-a ambalat îngrijorarea lingvistică; 5. Când l-am cunoscut, acum mulți ani, pe domnul Pruteanu, calitatea lui dominantă era umorul. Constat că, pe măsură ce îmbătrânește, capătă înfățișare și reflexe de plăieș trist”.

În concluzie, fără a avea pretenția că am epuizat acest subiect dezbătut poate ani de zile, atât în presă, cât și în mediile academice, politice, intelectuale ale societății românești contemporane, am încercat să prezentăm atât opiniile „pro” (foarte puține la număr, ce-i drept), dar cele „contra” (existente într-un număr covârșitor în publicații și analize). Considerăm că Legea nr. 500 din 2004, privind folosirea limbii române în locuri, relații și instituții publice, intrată în vigoare de curând, va pune reale probleme nu numai părții administrative a societății, dar și specialiștilor din domeniile lexicologie, semantică, fonetică, morfologie, sintaxă, stilistică, gramatică normativă, redactare de text, teorie a textului, retorică, argumentare, psihologie a reclamei, comunicare instituțională, mass-media, juridic, și din oricare altă disciplină necesară înțelegerii aprofundate a mecanismelor limbii pentru aplicarea acestei legii în condiții optime.

---

²¹ A se consulta site-ul: <http://news.softpedia.com/news/1/2002/october>